Spolupráca SPPK a SHMÚ

Jednou z hlavných poľnohospodárskych tém roku 2017 bolo extrémne sucho, ktoré postihlo najmä západné Slovensko. Podľa údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ) sme na našom území zaznamenali najsuchší rok od roku 1981. Niektorých poľnohospodárov z produkčných regiónov postihli enormné výpadky na úrode až do výšky 70%. Východné Slovensko bolo suchom zasiahnuté v roku 2016. Klimatická variabilita však bude trápiť našich pestovateľov určite aj v nasledujúcich rokoch.

Riaditeľ Odboru poľnohospodárstva a služieb SPPK Ján Baršváry na školení poďakoval zástupcom SHMÚ za spoluprácu a poukázal na dôležitosť riešiť problematiku sucha. „Podľa monitoringu sucha predstavuje výpadok z príjmu na úrode v piatich produkčných oblastiach sumu vyššiu ako 19 miliónov eur." Slovenskí poľnohospodári však dlhodobo volajú aj po zavedení rizikového fondu, ktorý by riešil kompenzáciu strát v dôsledku nepriaznivého počasia. Sľuby politikov hovoria o spustení takejto formy systémového riešenia nepoistiteľných rizík ešte v tomto roku.

Prioritou zmierniť dopady sucha

SHMÚ v spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou (SPPK) zorganizovalo 22. februára vo Zvolene seminár za účelom získavania dôležitých informácií od poľnohospodárskych subjektov o aktuálnej situácii porastov plodín, vodnej bilancii a ďalších údajov z miesta ich pôsobenia.

Reportovanie sa uskutočňuje anonymne v týždenných cykloch prostredníctvom on-line dotazníka na webovej stránke www.intersucho.sk. Návštevníci sa na školení dozvedeli, ako jednoducho vypĺňať údaje o dopadoch sucha na jednotlivé plodiny, ale aj informácie o závlahách, ich využití či spotrebe vody za posledný týždeň. Do projektu sa môžu zapojiť aj jednotlivci či subjekty z iných odvetví.

Benefitom pre zapojených reportérov sú bonusové mapy a grafy, ktoré obsahujú predpoveď počasia na úrovni katastrálneho územia na nasledujúcich 9 dní. Poľnohospodári tak v danom období získajú hodinovú predpoveď pre konkrétne miesto pôsobenia daného podniku s informáciami o zrážkach či maximálnych a minimálnych teplotách vzduchu. Takéto údaje môžu pestovateľom pomôcť pri plánovaní ich práce. Samozrejme, čím viac subjektov sa do vyplnenia zapojí, tým reprezentatívnejší bude aj výsledok reportovania.

Výhodou tejto formy získavania dát je fakt, že práve reportér dokáže posúdiť dopady na celý sektor, zároveň môže okamžite doložiť napríklad fotodokumentáciu, ktorá situáciu potvrdí. Takéto informácie tiež môžu zvýšiť povedomie verejnosti, ale aj verejných činiteľov o závažnosti vplyvu sucha na poľnohospodárske plodiny v danom čase. Identický projekt úspešnej spolupráce medzi farmármi a meteorológmi začali susedia v Českej republike už pred niekoľkými rokmi.

Monitoring sucha a jeho využitie v Českej republike

V Českej republike rovnaký model monitoringu sucha a jeho dopadov, ako rozbieha aktuálne SHMÚ, funguje úspešne už štyri roky. V roku 2015 bolo Intersucho využité na preukázanie výskytu epizódy sucha a kauzality poklesu výnosov kukurice a TTP. Pro sucho v roku 2017 bolo Intersucho použité na zdokumentovanie kauzality aj k ostatným plodinám (v spolupráci s ministerstvom poľnohospodárstva, Agrárnou komorou ČR a platobnou agentúrou). Priebežný zber údajov jednotlivými reportérmi ponúka v porovnaní so spätným zisťovaním (dotazníky v čase, keď je už po zbere) veľký potenciál ako súčasť systému včasného varovania (podmienkou je vysoká hustota reportérov). Informácie systému Intersucho môžu byť využité aj na tvorbu znaleckých posudkov pre súdne spory, ako aj zrýchlenie a zefektívnenie posudzovania škôd suchom v rámci odškodňovania poľnohospodárov. Okrem sezónnych výpadkov výnosov je však nutné riešiť aj trvalé znevýhodnenie regiónov (sucho, erózia, dostupnosť vody, zmena spôsobov hospodárenia, podpora). K tomu všetkému môže monitoring sucha na úrovni poľnohospodárskeho podniku prispieť.